

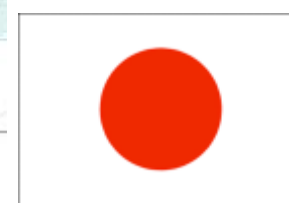
U Japanu to mogu

ZAŠTO NE BISMO I MI?

Political Map of the World, April 2007

UNRECOGNIZED
DEPENDENCY OR AREA OF SPECIAL INTEREST
OTHER
LARGER

Scale 1:100,000,000
Map projection: Robinson

Japan je ostrvska zemlja ukupne površine 378.000 km²

Glavna ostrva: Hokaido, Honšu, Šikoku i Kjušu. Japan inače sačinjavaju više od 6.800 ostrva.

Broj stanovnika: 127,32 miliona, od čega oko 26% živi u Tokiju sa predgrađima. Ako dodamo Osaku i Nagoju, polovina populacije živi u ovim centrima.

Karakteristike Japana

- Japan oskudijeva u prirodnim resursima.
- Zemljotresi (jishin) se u prosjeku događaju jednom dnevno.
- Klima je vrlo raznolika sa četiri izrazita godišnja doba: ljeto je sezona kiša, u jesen su česti tajfuni, dok zime na sjeveru znaju biti vrlo oštre sa hladnim sibirskim vjetrovima i velikom akumulacijom sniježnih padavina.
- Kao što je to slučaj u najvećem dijelu svijeta, porodica je osnovna jedinka društva.
- Zbog specifičnog načina ishrane, fizičke aktivnosti i umjerenih životnih navika, Japanci imaju najdužu očekivanu životnu dob u svijetu (78,36 za muškarce i 85,33 godina za žene).
- Životni standard: Oko 90% Japanaca sebe smatraju srednjom klasom i nema izraženog društvenog raslojavanja. Praktično svi dijele istu sudbinu.
- Religija: šintoizam i budizam. Japanci sudjeluju u religioznim običajima i ritualima iako većina njih nema specifična vjerovanja i sve više usvaja običaje sa Zapada.

Karakteristike Japana

- U Japanu se vozi lijevom stranom puta.
- Japanci se pozdravljaju naklonom koji mogu imati različita značenja.
- U japanskom domu izuvanje obuće je obavezno na ulazu.
- Darovi su veoma važni za razne prilike.
- Japanci su homogeno društvo i prilagođavaju svoje ponašanje grupi.
- Tradicionalnu kulturu odlikuju tri glavne vrste pozorišta, muzički instrumenti kao koto (harfa sa 13 struna), shamisen i shakuhachi (bambusova flauta), ikebana (aranžiranje cvijeća), chanoyu (ceremonijalno pijenje čaja), i drugo.
- Sportovi: džudo, kendo, kyudo (vrsta strijele) i sumo (2000 godina star nacionalni sport).
- Zabava: odlazak u robne kuće, restorane, kulturne centre, kompjuterske i video igre, karaoke, igre na sreću, konjske trke, čitanje knjiga i stripova...
- Javna bezbjednost: Japan odlikuje veoma niska stopa kriminala prvenstveno zbog načina života i visoke svijesti o društvenoj odgovornosti, kao i mreže strateški pozicioniranih “koban” policijskih stanica.

Društveno uređenje i obrazovni sistem

- Japan ima demokratski sistem vlasti zasnovan na Ustavu koji takođe određuje ulogu cara. Nacionalno zakonodavno tijelo Japana zove se Parlament (Diet) koji ima dva doma: Dom predstavnika i Dom savjetnika. Japanom su vjekovima vladali carevi, a posljednji koji je držao političku moć zvao se Hirohito (1926-1989), takođe poznat po tome što se javno odrekao svog “božanskog porijekla”.
- Obrazovni sistem: Obrazovanje u javnim školama je obavezno za djecu od 6-15 godina. Vrtić nije obavezan. Većina studenata pohađaju višu školu, dok se oko polovine odlučuje za koledže ili univerzitete. Prijemni ispiti su obavezni i veoma teški. Obavezni predmeti su japanski jezik, društvene studije, matematika, prirodne nauke, muzička i likovna umjetnost, fizičko vaspitanje i domaća radinost.
- Učenje japanskog pisma zahtijeva puno vremena. Postoje zapravo tri pisma: kanji (kinesko pismo iz VI vijeka prilagođeno japanskom jeziku), hiragana i katakana, koje obje imaju po 46 slova za glasove na sličan način kao u romanskoj abecedi. Koriste se za sricanje riječi koje se ne mogu napisati na kandiju.

Japanska ekonomija

- Japan odlikuje velika raznolikost poslovnog okruženja. Neke kompanije su među najvećima u svijetu, dok je istovremeno veoma razvijen i mali biznis koji uključuje različite trgovinske radnje, radionice, male restorane, domaću radinost i drugo. Saradnja između rukovodilaca i radnika je na najvišem nivou tako da sve firme predstavljaju vrlo kompaktne i djelotvorne timove.
- Japan je jedan od najvećih uvoznika poljoprivrednih proizvoda u svijetu pošto se kultiviše samo 13% zemljišta i to uglavnom na sjeveru. Farmeri koriste veoma naprednu i inovativnu poljoprivrednu mehanizaciju. Uzgajaju se riža, pšenica, krompir, kupus, mandarine, pomorandže i drugo, a od životinjskih proizvoda govedina, piletina, svinjetina, jaja...
- Japanske šume sastoje se od raznolikog drveća shodno klimatskim uslovima koji veoma variraju. Drvena industrija vrlo je razvijena.
- Zbog svog prirodnog okruženja, u Japanu ribolov je jedna od najznačajnijih industrijskih grana. Pored godišnjeg ulova od oko 5,3 miliona tona ribe, u ribnjacima se takođe proizvede dodatnih oko 1,3 miliona tona ribe.

Japanska ekonomija

- Japan proizvodi energiju pomoću termičke, nuklearne, vodene, geotermičke i solarne sile. Ipak oko 80% energije se uvozi.
- Ekonomska snaga Japana najvećim dijelom počiva na proizvodnji. Auta su jedan od najpoznatijih japanskih proizvoda. Nedavno je TOYOTA postala najveći proizvođač automobila u svijetu, ispred General Motors-a. Proizvodnja je dobrim dijelom robotizovana. Električna i elektronska oprema, precizni instrumenti i oprema za telekomunikacije su druga važna izvozna snaga. Metalska i mašinska industrija takođe su veoma razvijene.
- Japan puno izvozi ali i uvozi.
- Transport: u Japanu se koriste sva moguća transportna sredstva, od bicikala do shinkansena, jednog od najbržih vozova na zemlji. Putevi su u odličnom stanju a saobraćaj besprekorno regulisan. Željeznice i metroi predstavljaju vrlo efikasna transportna sredstva. Na primjer, metro u Tokiju dnevno koristi više od 7,5 miliona ljudi. Ostrva Honšu i Hokaido su spojena najdužim tunelom na svijetu. Zato što je ostrvska zemlja Japan ima puno aerodroma sa oko 2000 letova sedmično prema raznim zemljama.

Tajne uspjeha japanske ekonomije

Na početku potrebno je razumjeti osnovna načela japanskog pristupa radu i menadžmentu:

- ❖ Izražena rasna i kulturna homogenost društva. Ovo doprinosi lakom i brzom razumijevanju u poslu.
- ❖ Besklasno društvo.
- ❖ Grupizam – dobrobit grupe se više cijeni od dobrobiti pojedinca. U poslu to znači uzajamnu odgovornost i brigu ne samo o svojim zaduženjima.
- ❖ Egalitarizam – što označava jednakost u rangiranju i minimalne razlike u položajima (vezano za autoritet i prihod). To se prenosi i na društveni kontakt gdje su svi na “ravnoj nozi.” Ipak Japanci imaju izražen, precizan smisao za red i seniorsku hijerarhiju.
- ❖ Dugoročni poslovni odnosi – japanski menadžment za ljudske resurse pretpostavlja dugoročni radni odnos, dodatne kvalifikacije i unapređenja.
- ❖ Kompanije su istovremeno i komunalna tijela, gdje zaposleni pored posla i plate zadovoljavaju i druge društvene potrebe.

Tajne uspjeha japanske ekonomije

- ❖ U japanskim firmama uvijek se napreduje od najnižih nivoa ka većim. Ovo pravilo važi i za visoko obrazovane kadrove. Tako se kroz iskustvo stvara zdravo radno tijelo.
- ❖ Zasluge i dužina radnog staža igraju značajnu ulogu u promovisanju radnika i adekvatnom povećanju prihoda.
- ❖ Tehnološki napredak se takođe posmatra pozitivno sa aspekta veće produktivnosti i kvaliteta, što donosi povećanu konkurentnost i brži razvoj kompanije. Takođe zaposleni ovo vide kao priliku za unapređenje svojih sposobnosti i vještina.
- ❖ Efektivni rad nasuprot gubljenju vremena i ljenčarenju.
- ❖ Izražena konkurentnost i zdrav takmičarski duh među zaposlenima, što doprinosi dodatnoj motivaciji i angažovanju.
- ❖ Potpuna predanost i lojalnost firmi.

Neke specifičnosti japanskog menadžmenta

➤ Razvoj sistema "5S"

SEIRI=sortiranje potrebnih i nepotrebnih stvari

SEITON=slaganje u red i označavanje neophodnih stvari

SEISO=čišćenje radnog mjesta, provjeravanje i protivmjere

SEIKETSU=održavanje i standardizacija čistoće

SHITSUKE=održavanje discipline i ustaljene prakse primjene ostalih 4S

P=produktivnost

Q=kvalitet

C=cijena koštanja

D=isporuka

S=sigurnost

M=motivisanost

Neke specifičnosti japanskog menadžmenta

➤ TQC – Totalna kontrola kvaliteta

Da bi se napravio dobar profit, doprinos svih zaposlenih je važan i oni se na taj način vaspitavaju i obučavaju kako bi dali najbolje od sebe. TQC podrazumijeva kontrolu kvaliteta u svim segmentima kompanije, uključujući kvalitet rada i radnika, dizajn, proizvodnju, servise i prodaju. Da bi se to postiglo, menadžment mora imati jasnu poslovnu politiku s kojom su zaposleni dobro upoznati, komunikacija mora biti jasna i otvorena a sva pitanja razmatrana na osnovu podataka. Male grupe na istom radnom mjestu dobrovoljno sprovode kontrolu kvaliteta u cilju konstantnog unapređenja. Proizvodnja se odvija tako što se proizvod sa jednog procesa na drugi prenosi u savršenom stanju.

PDCA ciklusi moraju se primjenjivati unutar organizacije kompanije od najvišeg do najnižeg nivoa. Svaki zaposleni to isto radi za sebe.

Timski rad - svi za jednog, jedan za sve.

Neke specifičnosti japanskog menadžmenta

➤ TQM – Menadžment totalnog kvaliteta

-Kvalitet određuje kupac

-Kvalitet se mora osigurati proizvodnim procesom

-Potpuna predanost uprave

-Standardizacija

-Razrađivanje tehnike rješenja problema i promovisanje unapređenja uz učešće svih ključnih faktora (**kaizen**)

TQM ponekad podrazumijeva zaposlene TQ menadžere a nekad menadžeri to rade kao dodatni posao.

Made for you

Neke specifičnosti japanskog menadžmenta

➤ Just-In-Time

- Proizvodi se samo što je potrebno, kad je potrebno i u potrebnim količinama.
- Sinhronizacija raznih višeslojnih proizvodnih procesa.
- Vještina sinhronizacije proizvodnje. Svaki proces proizvodi samo količinu koja će se koristiti u sledećem procesu. Ovaj mehanizam je poznat kao **Kanban** sistem. To je neka vrsta vizuelnog signala za početak određene akcije.

Postoje dva tipa kanbana kao podrška JIT-u:

- kanban za proizvodnu instrukciju (na tablici se daje tip i količina određenog dijela koji se proizvodi u pred-procesu, kao i mjesto isporuke);
- Kanban za povlačenje djelova (na tablici je naznačen tip i količina dijela koji post-proces prima od svog pred-procesa).

Ova dva tipa se kombinuju u proizvodnji.

- Kanban metod se takođe primjenjuje i prilikom dostave djelova od pod snabdjevača.

Store Shelf No. <u>726-18</u> Item Back No. <u>A5-34</u>	Process
Item No. <u>56790-321</u>	<i>Machining</i>
Item Name <u>Crankshaft</u>	<i>S1-8</i>
Car Type <u>SX5013C-150</u>	

Store Shelf No. <u>5E215</u> Item Back No. <u>A2-15</u>	Preceding Process
Item No. <u>35670507</u>	<i>Forging</i>
Item Name <u>Drive Pinion</u>	<i>B-2</i>
Car Type <u>SX5013C</u>	Subsequent Process
Box Capacity <u>20</u> Box Type <u>B</u> Issued No. <u>418</u>	<i>Machining</i>
	<i>M-6</i>

ZAKLJUČAK

TOYOTA Spirit

➤ Pitanja za razmišljanje:

- Da li je moguća primjena japanskog načina razmišljanja i pristupa poslu u našim uslovima i okruženju?
- Šta je sve potrebno mijenjati da bi se išlo u tom pravcu?
- Da li je neophodno da budemo superinteligenti za takve ciljeve?
- Da li biste voljeli da živite i imate standard kao Japanci?

Hvala na
pažnji!

